LÁZNĚ
OBLASTNÍ GALERIE LIBEREC

KONCEPCE ROZVOJE OBLASTNÍ GALERIE LIBEREC V LETECH 2022–2027

Zpracovali: Mgr. Pavel Hlubuček, MBA, Mgr. Dagmar Fialová, M. A. Johana Kabíčková, MgA. Petra Kašková, Mgr. Bc. Vladislav Mareš

V Liberci dne 20. prosince 2021

Koncepci rozvoje Oblastní galerie Liberec, p. o. v letech 2022–2027 projednala a vzala na vědomí Porada uvolněných radních (PUR) Libereckého kraje dne 4. dubna 2022.

OBSAH

Úvod 4
A. Vize 2027 5
Věda a výzkum 5
Hlavní výstavy 5
Technologie 5
B. Cíle 6
Sbírka 6
Prezentace 7
expozice 7
výstavy 8
komunikace s veřejností 9
Věda a výzkum 11
Edukace 13
Materiálně-technická základna 15
C. Financování a lidské zdroje 16
Závěr 17

ÚVOD

Oblastní galerie Liberec (OGL) vznikla v roce 1953 a stala se součástí sítě státních regionálních galerií. Je pátým největším muzeem výtvarného umění v České republice, její sbírky jsou mimořádně významné nejen v regionálním, ale i evropském kontextu. OGL od poválečných let působila v budově Liebiegova paláce v sousedství Libereckého zámku, od roku 2014 sídlí v rekonstruovaném objektu Městských lázní z let 1899–1902. Objekt je od roku 2020 v majetku Libereckého kraje.

OGL pečuje o sbírku muzejní povahy ve smyslu zákona č. 122/2000 Sb., která je souborem děl výtvarného umění české i zahraniční provenience, zejména děl nizozemských autorů 16.—18. století, francouzských, rakouských a německých autorů 19. století, českých autorů 19.—21. století a českých a německých autorů libereckého regionu 19.—21. století a současného umění.

Sbírka je zapsána v Centrální evidenci sbírek vedené MK pod č. OGL/001-09-26/027001 a čítá více než 21 tis. předmětů. Je členěna na pět podsbírek – plastiky, kresby, grafiky, obrazy a další sbírkové předměty. Podsbírka obrazů obsahuje kulturní památky.

Mimořádně cenná je kolekce německého, rakouského a francouzského malířství druhé poloviny 19. století. Její tvoří odkaz podnikatele a mecenáše Heinricha Liebiega (1839–1904), sbírka byla v průběhu let rozšiřována akvizicemi města Liberec, libereckého muzea a posléze i galerie samé. Jednou z nejcennějších částí této sbírky je soubor obrazů francouzského malíře Eugèna Boudina (1824–1898), která je rovněž největším souborem obrazů tohoto předchůdce impresionismu mimo území Francie.

OGL představuje své sbírky ve čtyřech expozicích: Heinrich von Liebieg, sběratel a mecenáš; Zlatý věk nizozemského umění; Na vlnách umění. Umění Čech, Moravy a Slezska od raného novověku po současnost a interaktivní expozice Buď v obraze! Galerie ročně uspořádá kolem patnácti výstav, v nichž prezentuje svou sbírku i díla současných umělců zejména s regionálními kořeny. Expozice a výstavy včetně kulturních a vzdělávacích akcí navštíví ročně cca 40 tis. osob.

A. VIZE 2027

Věda a výzkum

Oblastní galerie Liberec dosáhne kvalitní a etablované vědeckovýzkumné činnosti postavené na institucionálních základech a partnerství s renomovanými domácími i zahraničními vědeckými subjekty. Výsledky vědeckovýzkumné činnosti budou publikovány v uznávaných odborných periodikách, budou zapojeny do odborných činností v rámci správy sbírek a budou se odrážet v akviziční činnosti. Výsledky výzkumu a vývoje budou popularizovány prostřednictvím stěžejních výstavních projektů s národním i mezinárodním přesahem.

Hlavní výstavy

Oblastní galerie Liberec soustředí své zdroje a tvůrčí energii na tvorbu a realizaci výstavních projektů střednědobého charakteru, zaměřených jak na prezentaci své sbírky, tak i na současné umění. Tyto výstavy budou tematicky i produkčně náročné a díky tomu budou nacházet širokou odezvu u svého publika.

Technologie

Oblastní galerie Liberec bude aplikovat technologie na úrovni současné doby, bude digitalizovat své vnitřní procesy, zejména v oblasti bezpečnosti, evidence sbírek a knihovního fondu i preventivní péče o materiální podstatu sbírek. Díky digitalizaci kulturního obsahu bude Oblastní galerie Liberec pořadatelem poutavých virtuálních výstav. Informačních technologií, otevřených dat a sociálních sítí bude využívat k intenzivní edukační činnosti.

B. CÍLE

Sbírka

Výchozí situace:

OGL sbírku spravuje v režimu zákona č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a změně některých dalších zákonů. OGL disponuje moderním depozitárním objektem, kde jsou z hlediska standardů pro trvalé uchování kulturních statků zajištěny optimální podmínky. Vzhledem k současnému soustředění činnosti galerie na oblast prezentace je však vlastní práce se sbírkovým fondem na hranici uznatelného minima.

Sbírka by přitom měla být základem činnosti galerie – vedle její správy a evidence se od sbírky musejí odvíjet také prezentační, edukační, ediční a zejména vědeckovýzkumné aktivity. Velký deficit lze nalézt také v konzervátorsko-restaurátorské péči o sbírkové předměty, který se alespoň částečně v roce 2021 podařilo odstranit vybavením a personálním obsazením restaurátorské dílny.

Sbírka musí být rovněž aktivně vytvářena, a to jak akvizicemi, tak deakcesí předmětů, které profil sbírky nezhodnocují. Nová akviziční strategie bude postavena tak, aby perspektivně usnadňovala periodickou obměnu děl srovnatelné kvality a významu v expozicích a aby OGL byla schopna průběžně poskytovat plastický obraz vývoje českého výtvarného umění posledních desetiletí v celé jeho škále, složitosti a bohatství.

Strategické kroky:

1. Vytvořit a naplňovat novou Akviziční strategii pro období 2022–2027.
2. Stanovit absentující režim nakládání se sbírkou muzejní povahy.
3. Zaměřit pozornost na odborné a vědecké zpracování a zhodnocování sbírky. Zpřístupnit veřejnosti katalog sbírky on-line. Pokračovat v digitalizaci evidence i kulturního obsahu.
4. Rozvíjet vztahy s ostatními sbírkovými institucemi v ČR i v zahraničí v oblasti mobility sbírek (zápůjčky, výpůjčky, poskytování digitalizátů apod.)
5. Pokračovat v rozvoji materiálně-technického vybavení restaurátorské dílny, zvyšovat standard preventivní péče o sbírky (monitoring prostředí, plán konzervátorsko-restaurátorských prací). Zaměřit pozornost na systematickou péči o sbírkové předměty, jejichž podstatou je papírové médium a jež jsou ohroženy kyselostí papíru. Realizovat záchranné restaurátorské zásahy, přijmout opatření v oblasti preventivní konzervace (přebalení do nekyselých obalů, pořízení vhodného mobiliáře).
6. Rozvíjet poradenskou činnost ve smyslu zákona č. 122/2000 Sb. pro další sbírkové instituce i pro veřejnost.
7. Vytvořit nová pravidla pro poskytování tzv. reprodukčních práv zejména pro komerční účely. Analyzovat sbírku z hlediska autorských práv žijících umělců.

Prezentace

EXPOZICE

Výchozí situace:

Důležitým momentem rozvoje OGL v nejbližších letech se stane aktualizace dlouhodobých expozic, jež se od roku 2013, kdy byly v objektu Lázní otevřeny, nijak nezměnily.

Zásadní bude tvorba a realizace nové interaktivní expozice podle návrhu architekta Richarda Loskota. Expozice bude založena na modelu „hands on! museum“, který umožňuje se objektů dotýkat, hrát si s nimi a zkoumat je. Tento model dnes ve světě tvoří nedílnou součást systému vzdělávání a představuje nejrychleji se rozvíjející odvětví v muzeích. Cílem nové koncepce interaktivní expozice je umožnit návštěvníkovi vnímat skrze všechny smysly, a po návštěvě galerie vizuálně a hravě odpočívat ruku v ruce s tradicí relaxace a odpočinku v bývalých prostorách městských lázní.

V návaznosti na nový koncept interaktivní expozice bude třeba nově řešit prezentace některých historických kolekcí, zejména souboru holandského malířství, které zahrnuje několik špičkových děl, a sbírky francouzského malířství těsně předcházející impresionismu, kde jsou opět díla světového významu. U těchto konvolutů je sbírkový fond v expozici využit efektivně a půjde především o jeho odborné zpracování na nové kvalitativní úrovni, využití výsledků bádání a o lepší prostorové a technické podmínky, které si tyto kolekce zaslouží.

Naopak dlouhodobá expozice české klasické moderny, připravená podstatně subjektivněji a bez zřetelné koncepce, za uplynulých osm let morálně i fyzicky zastarala. Historicky vzniklá sbírka OGL přitom poskytuje znamenitý základ k pravidelným obměnám, které je nutné spojit s náležitou publicitou. K posílení expozice jsou k dispozici konvoluty významných a z expozičního hlediska dosud naprosto nedostatečně využitých tvůrců, jako jsou Miloš Jiránek, Alfred Justitz, Rudolf Kremlička, Willi Nowak, Georg Kars, Grigorij Musatov, Kamil Lhoták, František Gross, František Muzika, Karel Černý, Mikuláš Medek nebo Zdeněk Sklenář. Silnou stránku sbírky tvoří díla od 20. do 40. let 20. století, která ve stávající expozici nejsou adekvátně využita. Pokud OGL nevystavuje například ranou monumentální *Krajinu XX. století* od Kamila Lhotáka, reprodukovanou ve významných přehledových publikacích českého umění, která navíc má ve sbírce adekvátní kontext děl dalších tvůrců Skupiny 42 a lze ji vystavit v logických souvislostech, pak je to závažná chyba, která by měla být napravena.

Rovněž soubor děl reprezentující české umění zejména od 60. do 80. let minulého století bude vyžadovat citlivé inovace, i když v tomto případě není disproporce mezi vystavenými a nevystavenými díly tak zřetelná. Tam, kde dochází k přesahům do současného umění, bude expozice obměňována častěji, a to v programové koordinaci s výstavním plánem.

Strategické kroky:

1. Zpracovat projektovou dokumentaci a realizovat interaktivní expozici. V návaznosti na tyto změny nově řešit prezentaci holandského a francouzského umění.

2. Na základě výsledků práce širokého týmu odborníků připravit novou koncepci expozice umění 20. století.
3. Ve spolupráci se Sjednocenou organizací nevidomých a slabozrakých v rámci projektu *Lázně na dotek, oči na dlani* doplnit stálou expozici i komunikační prostory galerie o haptické orientační a interpretační prvky pro návštěvníky se zrakovým postižením.
4. Usilovat o prezentaci současné umělecké tvorby v rámci intervencí jak ve stálých expozicích tak i výstavních prostorách; nadále spolupracovat se Společností Jindřicha Chalupeckého.
5. Ve spolupráci s Fakultou umění a architektury Technické univerzity Liberec zapojit do stálých expozic prvky augumentované reality pro umocnění návštěvnického zážitku a realizovat další společné projekty.

VÝSTAVY

Intenzivní výstavní činnost uplynulých let byla efektní a přinášela významnou publicitu, ale znamenala také, že s výjimkou několika klíčových projektů, které rezonovaly daleko za hranicemi regionu, přinášela řadu efemérních akcí, které v mnoha případech nezanechaly stopu odpovídající prostředkům a úsilí do nich vloženým. Celkové zaměření chodu instituce prakticky pouze na realizaci krátkodobých výstav přineslo také zanedbání práce s dlouhodobými expozicemi, odborného zpracování sbírkového fondu a systematické vědeckovýzkumných práce jako takové. V době, kdy nelze předpokládat významné navyšování rozpočtu OGL a bude nutné klást větší důraz na účelnost vynakládaných finančních prostředků, je v reálných možnostech OGL produkovat dva až tři hlavní střednědobé výstavní projekty a šest až osm menších doprovodných výstav, tedy celkem kolem deseti výstavních projektů ročně. To v současnosti představuje ekonomicky únosnou hranici, při níž lze ještě zajistit, aby každý z hlavních výstavních projektů byl doprovázen odpovídajícím katalogem, mohl být též náležitě propagován a zejména vůbec došel ohlasu ze strany návštěvnické veřejnosti.

Hlavní změna bude spočívat v přípravě výstavního plánu, který bude na dva roky pevný, doplněný výhledem na další dva roky. Cílem je, aby se výstavní program OGL opíral o silný odborný konsensus. Každý z klíčových výstavních projektů bude ve stadiu libreta procházet oponenturou a jeho schválení a zařazení do výstavního plánu bude výsledkem doporučení Rady OGL, která bude zároveň projednávat také ediční plán OGL. Při koncipování výstavního plánu zejména u náročných výstavních projektů s nárokem na významný odborný výstup bude OGL brát ohled na dosud málo zdůrazňovanou skutečnost, že Liberec představoval kulturní centrum, v němž se prolínaly velmi rozmanité vlivy, a to nejenom z Vídně a Prahy, k nimž se liberecký život zejména v 19. a na počátku 20. století vztahoval nejsilněji, ale také Mnichova, Berlína a Paříže. Nelze opomenout také souvislosti mezi ekonomickým a společenským rozvojem města a jeho kulturními dějinami.

Krátkodobé výstavy budou veřejnosti v kvalifikovaném odborném výběru představovat zejména české a zahraniční tvůrce se vztahem k Liberecku, u nichž však ohlas jejich díla významně přesahuje hranice regionu. Výstavní plán bude koncipován tak, aby zahrnoval všechny věkové kategorie tvůrců od bilančních výstav životního díla až po čerstvé absolventy uměleckých škol, kteří dosáhli významných

úspěchů na českém i mezinárodním poli. Součástí této strategie bude také zavedení jednotného formátu výstavních katalogů, které budou činnost galerie dokumentovat v delším časovém horizontu.

Smyslem koordinované práce s dlouhodobými expozicemi, výstavním programem, edičním plánem a edukačními akcemi, je podstatné zvýraznění místa OGL na kulturní mapě kraje a učinit z ní vyhledávané dějiště společenského života.

Strategické kroky:

1. Ustavit Radu OGL jako poradní orgán ředitele galerie, který bude mimo jiné projednávat náměty a oponentní posudky výstavních projektů.
2. Výstavní dramaturgický plán instituce vytvářet na období 2 let s výhledem na celkem čtyřleté období. Důraz klást na uspořádání 2–3 stěžejních střednědobých projektů (s trváním maximálně 6 měsíců) ročně s nadregionální či mezinárodní tematikou.
3. Pravidelně vypisovat otevřenou výzvu pro externí kurátory a výtvarné umělce z České republiky i ze zahraničí na krátkodobé výstavní projekty ve výstavních prostorách OGL.
4. Zapojit OGL do přehlídek současného umění (ArtWeek, Společnost Jindřicha Chalupeckého apod.) a spolupracovat s dalšími externími subjekty.
5. Pokračovat v tvorbě specifických virtuálních výstav a rozšířit nabídku on-line katalogů.

KOMUNIKACE S VEŘEJNOSTÍ

Výchozí situace:

OGL potřebuje zejména komunikovat svou programovou nabídku vůči návštěvnické veřejnosti (příznivci výtvarného umění, rodiny s dětmi, vedení škol, učitelé výtvarné výchovy a historie ad.). Na institucionální úrovni jsou cílovými skupinami odborná veřejnost a současná výtvarná scéna, a to zejména z libereckého regionu.

Současná pandemická situace ukázala na důležitost připravenosti institucí muzejního typu komunikovat ve virtuálním prostředí – v tomto ohledu narazila OGL na limit stávajících webových stránek, které již nestačí doplňovat dílčími funkcionality, ale bude třeba jejich zásadní transformaci do adekvátní podoby. V oblasti marketingu a komunikace bude stěžejním krokem zahájení on-line prodeje vstupenek a muzejního e-shopu, i rozšiřování nabídky e-publikací a virtuálních výstav.

Strategické kroky:

1. Ve spolupráci se zřizovatelem využívat on-line centrálních prezentačních nástrojů Libereckého kraje (liberecky-kraj.cz; kalendar.kraj-lbc.cz) pro zveřejňování programové nabídky OGL jako součásti muzejní sítě Libereckého kraje.
2. Na základě střednědobého edičního plánu galerie pravidelně vydávat odborné i populárně naučné publikace, vztahující se ke sbírce galerie i aktuálním výstavám. Postupně začít vytvářet nabídku dalších upomínkových předmětů se vztahem ke sbírce i budově galerie.

3. Rozvíjet využívání stávajících sociálních sítí (Facebook, Instagram, Youtube) o specifická témata ze sbírek OGL; začít využívat nových nástrojů, jako jsou podcasty či videocasty pro komunikaci speciálních témat. Zavést nové on-line marketingové prostředky (rezervace návštěv, on-line vstupenky, e-shop).
4. Transformovat webové stránky ogl.cz podle aktuálních potřeb galerie.
5. Využívat monitoring publicity a sociálních sítí k plánování komunikačních kampaní a cíleného dialogu s obecnými i odbornými médii. Prostřednictvím directmailingu pravidelně informovat zájemce o aktivitách galerie.
6. Rozvíjet aktivní účast OGL v regionálních i nadregionálních akcích i mezinárodních projektech (Art Week, Anifilm, Educa, Muzejní noc pod Ještědem, EDH ad.).
7. S novým nájemcem restauračního provozu vytvořit ambientní prostředí galerijní kavárny pro neformální příležitosti setkávání místní komunity. Pro vybrané kulturní programy rovněž využívat zahradu galerie.

Věda a výzkum

Výchozí situace:

OGL provádí vědecký výzkum v oboru své působnosti dle zřizovací listiny, není vědecko-výzkumnou institucí ve smyslu zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích. Specifickým cílem vědecko-výzkumné aktivity galerie tak musí být sbírka muzejní povahy a zkoumání prostředí, odkud sbírkové předměty pocházejí.

Systematická vědeckovýzkumná činnost v současné době v podmínkách OGL neexistuje, s výjimkou individuálních projektů vázaných na konkrétní osobu. Nastartování systematické a dlouhodobé institucionální vědeckovýzkumné činnosti bude sloužit i k naplňování funkcí organizace při nakládání se sbírkou muzejní povahy a poskytování standardů veřejné služby v kultuře ve smyslu zákona č. 122/2000 Sb. Na vědecko-výzkumné platformě bude OGL využívat vlastních lidských zdrojů, ale také usilovat o navázání takových partnerství, která umožní tyto cíle realizovat.

Předmět výzkumu musí být volen účelně a systematicky tak, aby vědecký výzkum nebyl šíří aktivit rozmělňován. Výsledky práce budou prezentovány dle možností na odborných akcích (konference, kolokvia, semináře atp.), přednáškovou činností pro veřejnost i publikováním odborných výsledků. Především však na základě výzkumu budou vznikat stěžejní střednědobé výstavní projekty, které budou nosnými prvky výstavního programu OGL.

Každá z podsbírek OGL nabízí širší témata, avšak i jednotlivá díla mohou být předmětem bádání sama o sobě ve smyslu „*příběhu umění*“ (Ernst Gombrich). Jednou z cest vědecko-výzkumné činnosti je výzkum materiálové podstaty sbírkových předmětů v rámci *conservation science* ve spolupráci se specializovanými vědeckými pracovišti, a to jak domácími, tak zahraničními (VŠCHT Praha, AVU Praha, Fakulta restaurování Univerzity Pardubice, Hochschule für Bildende Künste Dresden ad.).

Uměleckohistorický výzkum se v první fázi soustředí především na dvě oblasti: 1) nizozemské malířství a 2) grafika jako obor výtvarného umění. Dalšími nosnými okruhy výzkumného zájmu do budoucna mohou být krajinářství s důrazem na barbizonskou školu a impresionismus, jež se opře zejména o dílo Eugèna Boudina ve sbírce OGL. Druhou linií vědeckovýzkumné činnosti je zkoumání trendů současného vizuálního umění s důrazem na tzv. nová média. Výstupy této linie výzkumu budou mít odraz zejména v akviziční činnosti galerie.

S ohledem na fakt, že OGL není vědecko-výzkumnou institucí ve smyslu výše citovaného zákona, bude ve svých vědeckovýzkumných projektech buď figurovat jako partner, nebo bude aktivně hledat odpovídající zdroje financování. Samotný vědecký výzkum tak bude usilovat o spolupráci a partnerství s významnými vědecko-výzkumnými organizacemi v oboru (např. Ústav dějin umění AV ČR, v. v. i., Národní galerie v Praze, Moravská galerie v Brně, Památník národního písemnictví, Národní památkový ústav aj.) a vysokými školami (např. Technická univerzita v Liberci, Akademie výtvarných umění v Praze, Karlova a Masarykova univerzita aj.).

Partnerství v oblasti vědeckovýzkumné činnosti bude také založeno na mezinárodních a přeshraničních kontaktech a v oblasti společných témat. Pro řešení výzkumných projektů lze tak navázat spolupráci s Výzkumným centrem vlámských primitivů (Centre d'Étude des Primitifs flamands) v Bruselu při IRPA (Institut royal du Patrimoine artistique) nebo s Muzeem Eugèna Boudina (Musée Eugène Boudin) v Honfleuru a s MuMa (Musée d'art moderne André Malraux) v Le Havru.

Aktivní vyhledávání finančních zdrojů a partnerů bude jednou ze složek vědecko-výzkumné činnosti s výhledem na začlenění statusu výzkumné organizace. Vedle čerpání příspěvků z národních a místních zdrojů (MK ČR, MŠMT, Statutární město Liberec atp.) bude zapojena přeshraniční, ale i transnacionální spolupráce, zejména bude žádáno o projektovou podporu Euroregionu Nisa. OGL se nachází v této dotační oblasti. Zásadní pro rok 2022 je hledání možností zapojení se do Programu spolupráce Česká republika-Sasko v dotačním období 2021–2027.

Strategické kroky:

1. Zpracovat samostatnou dlouhodobou koncepci vědy a výzkumu v OGL.
2. Ve spolupráci s Radou OGL stanovit hlavní témata vědecko-výzkumné činnosti ve střednědobém výhledu a zahájit výzkumnou činnost. Aktivně vyhledávat partnerské organizace a účastnit se s nimi dotačních výběrových řízení na získání finanční podpory výzkumu a vývoje v organizaci (NAKI III, GA ČR apod.).
3. Zapojit výsledky vědecko-výzkumné činnosti do hlavních procesů organizace v oblasti nakládání se sbírkou muzejní povahy a poskytování veřejných služeb (evidence a digitalizace, konzervace a restaurování, akvizice, výstavní a publikační činnost, edukace). Prostřednictvím výsledků vědeckovýzkumné činnosti zviditelňovat mimořádný význam sbírky OGL jako součásti národního i světového kulturního dědictví.

Edukace

Výchozí situace

Edukační aktivity OGL jsou dlouhodobě na vysoké profesionální úrovni a těší se mimořádnému ohlasu všech cílových skupin. Edukační aktivity zajišťuje Lektorské centrum se dvěma kmenovými zaměstnankyněmi a skupinou externích lektorů a lektorek. Nabídka vzdělávacích a volnočasových aktivit je v aktuální podobě zveřejňována on-line na webových stránkách galerie – do portfolia nabízených programů patří jak edukační aktivity spojené s činností galerie samotné, tak k expozicím a vybraným výstavním projektům nebo další tematické programy. Do volnočasových aktivit patří nabídka kursu kresby pro dospělé i výtvarný kroužek pro děti. V letním období jsou pořádány tematické příměstské tábory. Edukační aktivity mají dobré zázemí v podobě výtvarného ateliéru a galerie má zpracovanou a platnou **Strategii rozvoje portfolia vzdělávací a volnočasové nabídky OGL pro léta 2020–2024.**

Edukace a požadavky na přímý kontakt s uměleckým prostředím v současné pandemické situaci s sebou nesou potřebu aktualizace stávající vzdělávací a volnočasové nabídky. Lektorské centrum OGL na tuto výzvu reagovalo již v zimě roku 2021 rozšířením svého programu *Umění u mě doma na gauči*, které bylo zprostředkováváno pomocí webu a sociálních sítí. Interaktivní pracovní listy jsou dostupné veřejnosti z webu galerie formou otevřených dat. Záměrem galerie je vybudovat takové technické zázemí, které umožní edukační aktivity streamovat formou on-line workshopů.

Součástí OGL je veřejná odborná knihovna, která formou prezenčního studia nabízí veřejnosti své fondy zaměřené na dějiny výtvarného umění. Potenciál této odborné knihovny však dosud není dostatečně využíván. Velký deficit je jak v oblasti akvizic knihovního fondu, tak i edukačních možností pro žáky středních škol a studenty škol vysokých a pro širokou veřejnost se zájmem o výtvarné umění v oblasti celoživotního vzdělávání.

Strategické kroky:

1. Průběžně naplňovat, vyhodnocovat a aktualizovat Strategii rozvoje portfolia vzdělávací a volnočasové nabídky OGL pro léta 2020–2024, připravit obdobný materiál pro následující období.
2. Rozvíjet možnosti edukačních programů on-line pro jednotlivé cílové skupiny v rovině vzdělávacích programů ve vztahu ke sbírkám, stálým expozicím či aktuálním výstavám (DIGIARTIKA, ATELIÉR ON-LINE) i on-line volnočasových programů na webu či sociálních sítích (*Umění u mě na gauči, Blok – Umění z okénka*).
3. Vytvářet a formou otevřených dat poskytovat učitelům metodické materiály pro edukační aktivity v oblasti výtvarné výchovy či historie, s tématikou expozic či aktuálních výstav.
4. Ve spolupráci se Sjednocenou organizací nevidomých a slabozrakých České republiky vytvořit nový typ vzdělávacího programu pro cílovou skupinu nevidomých a slabozrakých *Lázně na dotek, oči na dlani* jako vzdělávací program, který podpoří návštěvníky se specifickými potřebami a poskytne jim haptický zážitkový program, zaměřený na budovu galerie, její architekturu i sbírkový fond.

5. Posílit vzdělávací roli odborné knihovny galerie a zapojit ji do vzdělávacího systému zejména v oblasti celoživotního vzdělávání (specifické kurzy trénování paměti, informační zdroje v oblasti výtvarného umění apod.)

Materiálně-technická základna

Výchozí stav:

OGL sídlí od roku 2014 v rekonstruované budově bývalých městských lázní Františka Josefa I. z let 1901–1902 na nároží Masarykovy a Vítězné ulice. Konverze zdevastované budovy lázní proběhla účelově pro potřeby galerie, současně byl nově postaven objekt depozitáře pro sbírku OGL. Ke komplexu obou budov přiléhá rozsáhlý areál zahrady, který má velký potenciál jak pro exteriérové výstavy, tak i pro nejrůznější programy pro veřejnost.

V roce 2019 byl objekt galerie převeden z majetku Statutárního města Liberec do majetku Libereckého kraje. Po téměř deseti letech od provedené rekonstrukce se však začíná projevovat morálně technická zastaralost některých technologií (zejména slaboproudých) i nutnost zásadnějších a komplexnějších zásahů nad běžnou údržbu objektu. V oblasti technologií jsou pro galerii příležitostí současné trendy ekologicky šetrných řešení založených na funkcionalitě umělé inteligence, které mohou přinést jak úspory v rozpočtu, tak i zlepšení prezentačních možností i péče o sbírku. Zcela zásadní je pak nutnost výměny technologie klimatizace a s tím spojená rekonstrukce střešního pláště, který v rámci konverze objektu v letech 2011–2013 prošel pouze základní opravou. V návaznosti na pořádané výstavní projekty bude do budoucna nutné řešit také možnost regulace přísvitu denního světla ze světlíku v bazénové hale.

Strategické kroky:

1. Zajistit projektovou přípravu a zahájit náročnou rekonstrukci střešního pláště památkově chráněné budovy bývalých městských lázní včetně obnovy technologie klimatizace.
2. Ve spolupráci s projektantem konverze objektu realizačně a metodicky připravit trvalé využívání exteriérových palub pro prezentaci velkorozměrových exponátů před budovou OGL. Zajistit technické a provozní podmínky pro využívání zahrady pro výstavy a programy pro veřejnost.
3. Posílit a modernizovat bezpečnostní technologie objektu (rozšíření CCTV, kybernetická bezpečnost, předmětová ochrana vybraných uměleckých děl).
4. Modernizovat technologii scénického osvětlení expozičně-výstavních prostor a exteriéru budovy.
5. Ve spolupráci s Agenturou regionálního rozvoje realizovat systém monitoringu prostředí v expozičně-výstavních a depozitárních prostorách.
6. Modernizovat hardwarovou a softwarovou základnu pro digitalizaci správy a evidence sbírky muzejní povahy a knihovních fondů i pro digitalizaci kulturního obsahu.
7. Nad rámec běžné údržby realizovat náročné a komplexní úkony k zajištění dobré kondice budovy (výmalba prostor, natírání oken apod.).

C. FINANCOVÁNÍ A LIDSKÉ ZDROJE

Liberecký kraj jako zřizovatel poskytuje OGL na základě veřejnoprávní smlouvy vyrovnávací platbu za zajištění služeb v obecném hospodářském zájmu, které vyplývají ze zřizovací listiny. Tyto finanční prostředky kryjí mandatorní výdaje a stanovený rozsah veřejné služby, a tím zajišťují základní potřeby organizace. Neumožnují však její další rozvoj. Vedle tohoto základního příspěvku zřizovatel disponuje zdroji na účelovou podporu specifických potřeb galerie, které v dílčích krocích změnu umožňují. Odborná činnost musí být provázaná s ekonomikou galerie, některé projekty budou dlouhodobě plánovány a projednávány se zřizovatelem a poradními orgány ředitele.

OGL ročně hospodaří s rozpočtem cca 26 mil. Kč. Organizace dlouhodobě vytváří kladný hospodářský výsledek. V roce 2021 byly finanční prostředky sníženy o částku cca 2,7 mil. Kč, což vedení OGL přimělo výrazné změně nákladových položek i struktuře výdajů. Současně však tento stav dal nové podněty a impulsy ke skladbě rozpočtu pro další období. Galerie se v rámci příjmové části rozpočtu snaží důsledně využívat možností vícezdrojového financování pro realizaci projektů.

OGL má 18,00 přepočtených úvazků. Z hlediska lidských zdrojů je galerie poddimenzovaná ve srovnání s ostatními krajskými galeriemi v rámci muzejní sítě v ČR, a to i s ohledem na počet sbírek a výstavních ploch. Některé chybějící profese byly v roce 2021 nově zřízeny (restaurátor, projektový manažer, digitalizátor, IT technik, bezpečnostní referent, vědeckovýzkumný pracovník). Kapacitu pro další potřebné profese nebo další úvazky k profesím stávajícím je již nutné získat nad rámec stávajícího limitu zaměstnanců a mzdových prostředků.

Strategické kroky:

1. Pokračovat v zajišťování veřejných služeb z příspěvku zřizovatele.
2. Aktivně usilovat o účelovou finanční podporu z dotačních programů.
3. Průběžně zvyšovat vlastní výnosy v rámci návštěvnického provozu i doplňkové činnosti.
4. Posílit lidské zdroje o další profese (PR, edukátor, restaurátor papíru, produkční, výstavář).
5. Posilovat systém zaměstnaneckých benefitů a péče o zaměstnance.

ZÁVĚR

Na tuto koncepci budou navazovat roční plány činnosti, předkládané zřizovateli a jejich průběžné vyhodnocování. Jednotlivé strategické kroky budou začleněny do harmonogramu plnění koncepce s uvedením nástrojů a odpovědnosti k jejich plnění.